

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ОРФОГРАФІЧНО – ПУНКТУАЦІЙНИЙ ПРАКТИКУМ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	01 Освіта/Педагогіка нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Середня освіта. 014.01 Середня освіта. Українська мова і література Середня освіта. Українська мова і література
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2020-2021/ 2 семестр / 1 курс
Викладач	Волкова І. В.
Профайл викладача	https://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-movi/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-movi/volkova-irina-viktorivna/
Контактний тел.	0676110219
E-mail:	vit 19602607@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?i.....
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди, згідно графіку роботи кафедри української мови <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Орфографічний практикум української мови» покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти з основними правописними нормами задля практичного застосування отриманих знань у процесі педагогічної діяльності. Знання орфографії – важлива умова оволодіння мовою, ефективного її використання у власному мовленні з метою забезпечення повноти комунікативного процесу, реалізації себе у професійній сфері. Учитель-словесник повинен не тільки знати й навчати учнів, а й сам бути прикладом дотримання мовних норм, зокрема орфографічних.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета викладання освітнього компонента “Орфографічний практикум української мови” – систематизувати, закріпити й удосконалити знання з орфографії, що сприятиме формуванню мовленнєвої компетенції майбутніх учителів-словесників.

Завдання: ознайомити здобувачів вищої освіти з основними поняттями та категоріями орфографії та пов’язаної з нею орфоепії; показати взаємозв’язок і взаємозумовленість орфографічних та орфоепічних норм; актуалізувати знання з орфографії, набуті в середній школі, у вищому навчальному закладі та поглибити їх; виробити потребу формування на основі теоретичних знань стійких практичних навичок використання основних орфографічних норм у професійній педагогічній діяльності, у повсякденному спілкуванні; формувати у здобувачів вищої освіти уміння співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності:

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Фахові компетентності:

ФК 11 Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 14. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРН 26. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування.

ПРН 29. Ефективно спілкується в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття, лабораторні	самостійна робота
Кількість годин 150	18	36	96

6. ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. Принципи української орфографії.						
6	Тема 1. Українська мова - національна мова українського народу.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 2. Правила вживання апострофа.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 3. Правила вживання знака м'якшення	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
4	Тема 4. Чергування звуків в українській літературній мові	Лекція (год.) Практичне заняття (год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 5. Подовження і подвоєння приголосних.	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

6	Тема 6. Написання слів з не-, ні.	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 7. Правопис власних назв	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 8. Правопис слів іншомовного походження	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 9. Правила правопису прізвищ і географічних назв	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 10. Іменник. Поділ іменників на відміни. Правопис відмінкових закінчень іменників.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 11. Прикметник. Правопис складних прикметників. Розряди прикметників	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

6	Тема 12. Числівник. Особливості відмінювання та правопису числівників	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 13. Займенник і його значення.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 14. Правопис прислівників	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)

БЛОК 2. Синтаксис речень та їх класифікація. Основи української пунктуації.

6	Тема 15. Словосполучення. Речення. Види речень за метою висловлювання.	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 16. Просте. речення. Головні і другорядні члени речення.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

8	Тема 17. Аргументація вживання коми в складному реченні пунктуаційними правилами	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 18. Пунктограма «тире». Тире в простому та складному реченнях.	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 19. Синтаксис складного речення.	Лекція (год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
5	Тема 20. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (год.) Самостійна робота (3 год)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
7	Тема 21. Складнопірядне речення.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (3 год)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
5	Тема 22. Розділові знаки у реченнях з як, мов, наче, неначе.	Лекція (год.) Практичне заняття (год.) Самостійна робота (5 год)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

3	Тема 23. Правопис часток. Діалог, цитата	Лекція (год.) Практичне заняття (год.) Самостійна робота (3 год)				впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
---	---	--	--	--	--	---

7. 2 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема1. Українська мова національна мова українського народу.	- Мова і суспільство. Мова як знакова система. Усна і писемна форми мови. Походження української мови. Сучасна українська літературна мова. Українська мова серед інших мов світу. Мовна ситуація в державі. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Функції фахової мови: функція професійної комунікації, номінативна, акумулятивна (нагромадження наукових знань і практичного досвіду), сигніфікативна (передання обсягу понять), функція референції (співвіднесеність спеціальних найменувань з об'єктами дійсності).
Тема 2. Правила вживання апострофа.	Вживання апострофа Правила, за якими апостроф не пишеться;
Тема 3. Правила вживання знака м'якшення.	Правила вживання м'якого знака (ь); Випадки написання буквосполучень йо,ьо;
Тема 4. Правопис слів іншомовного походження	Правопис слів іншомовного походження: орфограма – апостроф; орфограма – знак м'якшення; орфограма – подвоєні літери; орфограма – літери и, і, ї, е, є.
Тема 5. Іменник. Поділ іменників на відміни. Правопис відмінкових закінчень іменників.	Граматичні категорії іменника. Зразки відмінювання іменників.

	<p>Уваги до правопису родового відмінка іменників ІІ відміни. Незмінювані іменники та аббревіатури. Множинні іменники.</p>
Тема 6. Займенник і його значення.	<p>Значеннєві та структурні розряди займенників Особливості відмінювання займенників. Особливості відмінювання займенників. Особливості слововживання займенників. .</p>
Тема 7. Просте. речення. Головні і другорядні члени речення.	<p>Принципи української пунктуації. Типи розділових знаків, їх основні функції. Головні члени речення. .</p>
Тема 8. Синтаксис складного речення. Складносурядне речення.	<p>Складне речення, його основні ознаки. Типи складних речень. Будова складносурядного речення і засоби зв'язку в ньому. Інтонація і сполучники сурядності. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки у складносурядному реченні.</p>
Тема 9. Складнопірядне речення.	<p>Складнопірядне речення. Синтаксичні відношення між частинами. Місце пірядної частини відносно головної. Інтонація складнопірядного речення. Основні види пірядних частин. Сполучники і сполучні слова між частинами складнопірядного речення. Розділові знаки у складнопірядному реченні. Складнопірядне речення з кількома пірядними: речення з неоднорідною, однорідною та послідовною супірядністю; речення багатоконентне з кількома пірядними змішаного типу.</p>

--	--

7.3 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Вступ. Українська мова - національна мова українського народу	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Правила вживання апострофа.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Правила вживання знака м'якшення	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Чергування звуків в українській літературній мові.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Подовження і подвоєння приголосних.	Усне опитування, виконання вправ
Написання слів з не-, ні.	Усне опитування, виконання вправ
Правопис власних назв	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Правопис слів іншомовного походження	Усне опитування, виконання вправ.
Правила правопису прізвищ і географічних назв	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Іменник. Поділ іменників на відміни. Правопис відмінкових закінчень іменників.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

Прикметник. Правопис складних прикметників. Розряди прикметників за значенням	
Числівник. Особливості відмінювання та правопису числівників	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Займенник і його значення.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Правопис прислівників.	Усне опитування, виконання вправ
Словосполучення. Речення. Види речень за метою висловлювання.	Усне опитування, виконання вправ
Просте. речення. Головні і другорядні члени речення.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

Аргументація вживання коми в складному реченні пунктуаційними правилами	Усне опитування, виконання вправ.
Пунктограма «тире». Тире в простому та складному реченнях.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Синтаксис складного речення..	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Синтаксис складного речення. Складносурядне речення.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Складнопірядне речення.	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
Розділові знаки у реченнях з як, мов, наче, неначе.	Усне опитування, виконання вправ

Правопис часток. Діалог, цитата .	Усне опитування, виконання вправ

7.4 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
<p>Тема 1. Орфоенія як наука про норми літературної вимови. Особливості сучасної української літературної вимови та її взаємозв'язок з орфографічними нормами</p> <p>Предмет і завдання орфоенії. Суспільне значення орфоенічних норм. Причини порушення літературної вимови. Особливості вимови голосних звуків. Вимова приголосних звуків та звукосполучень. Вимова звуків, звукосполучень та особливості їх передачі на письмі</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що означають поняття «національна мова» і «літературна мова»? 2. Що називають нормою літературної мови? 3. Які типи норм характеризують літературну мову? 4. Дайте визначення понять «орфографія», «орфограма», «орфографічне правило». 5. Назвіть види орфограм за особливістю графічного знака. 6. Які принципи покладено в основу української орфографії? 7. Які принципи є основними? Поясніть. 8. Дайте визначення понять «графіка», «алфавіт», «літера». Доберіть синонімічні назви до них? 9. Назвіть усі літери українського алфавіту. 10. Наведіть відомі вам висловлювання про мову.
<p>Тема 2. Особливості сучасної української літературної вимови. Взаємозв'язок вимови та написання</p> <p>Вимова слів іншомовного походження та аббревіатур. Словесний та логічний наголос. Специфіка наголошування слів в українській мові. Основний і побічний наголос. Подвійне наголошування слів. Інтонування.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть усі випадки чергування приголосних: <ol style="list-style-type: none"> а) в іменниках; б) у дієсловах. 2. Назвіть основні зміни приголосних за їх збігу на межі кореня і суфікса. 3. Що називають означенням? 4. Назвіть диференційні ознаки означення. Її 5. Що називають відокремленим означенням?

<p>Акцентуаційні норми сучасної української літературної мови.</p>	
<p>Тема 3. Закони й засоби милозвучності української мови. Евфонія та правопис</p> <p>Основні закони евфонії української мови. Уникнення збігу однакових звуків (звукосполучень) на межі слів. Усунення невиправданого повторення однакових або близьких за вимовою звуків, звукосполучень та слів. Багатство мовлення. Уникнення римування слів у прозі. Спрощення в групах приголосних.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Групи приголосних, в яких відбувається спрощення; 2. Слова, в яких український правопис не фіксує спрощення; 3. Слова, в яких спрощення не відбувається ні у вимові, ні на письмі;
<p>Тема 4. Усунення збігів голосних і приголосних звуків як засіб милозвучності української мови.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть усі випадки чергування приголосних: <ol style="list-style-type: none"> а) в іменниках; б) у дієсловах. 2. Назвіть основні зміни приголосних за їх збігу на межі кореня і суфікса. 3. Що називають означенням? 4. Назвіть диференційні ознаки означення. Її 5. Що називають відокремленим означенням?
<p>Тема 5. Історія, основні поняття та принципи української орфографії.</p> <p>Орфографія як система загальноприйнятих правил написання слів. Принципи українського правопису. Поняття орфографічна норма, орфографічне правило, орфограма. Буквені та небуквені орфограми. Перелік основних орфограм. Історія становлення української орфографії. Найсуттєвіші зміни в українському правописі 2019р</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення понять «орфографія», «орфограма», «орфографічне правило». 2. Назвіть види орфограм за особливістю графічного знака. Які принципи покладено в основу української орфографії? Які принципи є основними? Поясніть. Дайте визначення понять «графіка», «алфавіт», «літера». Доберіть синонімічні назви до них? Назвіть усі літери українського алфавіту. Наведіть відомі вам висловлювання про мову.

<p>Тема 6. Фонетика і правопис. Правила вживання апострофа. Написання ь та сполучень йо,ьо. Правопис іншомовних слів. Подвоєння букв на позначення подовження й збігу приголосних. Правила переносу слів.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Що називають апострофом? 2.Визначте функцію апострофа в українській графіці. 3.Сформулюйте основні правила вживання апострофа в українській мові: <ol style="list-style-type: none"> а) після б, п, в, м, ф; б) після літери р; в) після префіксів; г) у складних словах. 4.Сформулюйте основні правила невживання апострофа в українській мові: <ol style="list-style-type: none"> а) після б, п, в, м, ф; б) після літери р;
<p>Тема 7. Правопис голосних і приголосних звуків. Написання ненаголошених звуків е та и. Розрізнення та вживання і/и, і/е, і/о, о/а, о/у, о/е. Правопис дзвінких та глухих приголосних. Написання приголосних у кінці префіксів. Основні зміни приголосних при словотворенні, позначення їх на письмі. Передача іншомовних прізвищ та географічних назв українською мовою.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Чергування приголосних. 2.Зміни приголосних за їх збігу. 3.Правопис префіксів: <ul style="list-style-type: none"> орфограма — префікс <i>з-</i> (<i>зі-, с-</i>); орфограма — префікси <i>роз-, без-, воз-, через-</i>; орфограма — префікси <i>при-, прі-, пре-</i>; орфограма — префікси <i>пере-, пред-, перед-</i>.
<p>Тема 8. Основні норми написання іменників і прикладок. Правопис власних назв та скорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників. Букви и, і, ї, е, є в іменникових суфіксах. Написання складних іменників та прикладок. Велика літера та лапки у власних назвах. Правопис складноскорочених слів і графічних скорочень.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Яка частина мови називається іменником? 2.Назвіть основні правила визначення роду в окремих групах іменників: <ol style="list-style-type: none"> а) загальних назв іншомовного походження; б) власних назв іншомовного походження; в) аббревіатур. 3.Проаналізуйте подані таблиці закінчень іменників різних відмін, зробіть висновки про особливості їх відмінювання. 4.Назвіть відмінки, у яких іменники другої відміни однини мають варіанти закінчень у різних та у тих самих словах. 5.Назвіть особливості відмінювання іменників III відміни. 6.Яких суфіксів можуть набувати іменники четвертої відміни за відмінювання? 7.Визначте особливості закінчень іменників різних відмін у кличному відмінку.

<p>Тема 9. Правопис прикметників, числівників та займенників. Написання відмінкових закінчень та найуживаніших суфіксів прикметників. Правопис форм прикметникових ступенів порівняння.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яка частина мови називається числівником? 2. Назвіть розряди числівників за значенням. 3. На які групи за будовою поділяються числівники? 4. Доведіть або спростуйте твердження: всі числівники змінюються за відмінками, числами та родами. 5. Назвіть особливості відмінювання кількісних числівників різних груп. 6. Які особливості відмінювання порядкових числівників? 7. Визначте умови узгодження числівників з іменниками: <ol style="list-style-type: none"> а) числівника один; б) числівників два, три, чотири; в) числівників після п'яти; г) числівників тисяча, мільйон, мільярд, нуль; д) складених числівників; е) дробових числівників і мішаних дробів; є) числівників півтора, півтори, півторапта; ж) збірних числівників, а також іменників, що мають множинну форму.
<p>Тема 10. Написання форм дієслів та прислівників. Правопис закінчень дієсліву теперішньому і простому майбутньому часах. Написання дієслівних форм. Вживання частки не з дієсловами. Правопис складних прислівників. Частки не, ні з прислівниками.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яка частина мови називається дієсловом? 2. Назвіть усі дієслівні форми. Дайте характеристику кожній з них. 3. Визначте умови поділу дієслів на дієвідміни. 4. Назвіть правило вживання голосних <i>и</i> чи <i>є</i> в особових закінченнях дієслів. 5. Дайте визначення дієприкметника, дієприслівника як формам дієслова. 6. Назвіть основи, від яких можуть утворюватися дієприкметники та дієприслівники. 7. Дайте визначення та коротко схарактеризуйте безособові форми на <i>-но</i>, <i>-то</i>.
<p>Тема 11. Правопис службових частин мови та вигуків. Орфографічний</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кома та крапка з комою між частинами безсполучникового складного речення. 2. Тире та двокрапка між частинами безсполучникового складного речення.

аналіз слова.

Правопис похідних прийменників разом, окремо і через дефіс. Особливості написання сполучників. Правопис часток. **Не, ні** з різними частинами мови. Написання вигуків.

- 3.Розділові знаки у реченнях з як, мов, наче та ін.
- 4.Частка. Групи часток за виконуваними функціями.
5. Правопис часток.
- 6.Правопис часток *не, ні* з різними частинами мови.
- 7.Діалог.
- 8.Розділові знаки у реченнях із цитатами.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час практичних занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо)
- підсумковий (семестровий) –екзамен.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша ті друга контрольні точки). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1. Основні поняття орфографії, морфологія, друга контрольна робота - Блок 2. Синтаксис, пунктуація. Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому</p>

	<p>окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

П'ять тестових завдань по 2 бали – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу..

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Оцінка знань студентів з освітнього компонента «**Орфографічно-пунктуаційний практикум**» є комплексною, становить еквівалент усієї сукупності теоретичних відомостей, умінь і навичок, набутих у процесі засвоєння курсу.

Підсумкове семестрове оцінювання (екзамен) включає результати аудиторної та самостійної роботи студентів. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент у процесі вивчення дисципліни, – 100. Поточний контроль за один модуль оцінюється у 20 балів. На семінарських заняттях діяльність студентів оцінюється за п'ятибальною шкалою. ПМК оцінюється за 30-ма балами.

5 балів – здобувач вищої освіти дав вичерпну відповідь на поставлене питання і виявив глибоке знання теоретичних основ методичної науки, спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність до всебічного аналізу мовних явищ у їх цілісності й специфічності, художньо-рецептивні та художньо-інтерпретаційні здібності. Студент обізнаний з основними положеннями, теоретичними поняттями мовознавчої та методичної наук, вільно оперує їх термінологією.

4 бали – здобувач вищої освіти правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з пропедевтичного курсу мовознавства, розуміння основних положень, теоретичних понять, термінів мовознавчої та методичної наук.

3 бали – здобувач вищої освіти недостатньо впевнено орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал.

2 бали – здобувач вищої освіти допустив суттєві помилки у викладі матеріалу, порушив логіку відповіді, відтворив матеріал на елементарному рівні, подаючи окремі факти без їх подальшого аналізу.

1 бал – здобувач вищої освіти не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в теоретичних основах мовознавчих явищ, мовних категоріях та поняттях.

0 балів – робота відсутня.

Якість аудиторної та самостійної роботи здобувачів перевіряється під час періодичного контролю, який здійснюється у формі письмової модульної (контрольної) роботи, що оцінюється 30 (залік) балами. Модульна контрольна робота складається з 10 суджень, та двох розгорнутих питань. За кожне правильно виконане судження (10) виставляється 1 бал; відповіді на питання (2) оцінюються в 10 балів кожне.

Усні відповіді оцінюються за 5-бальною шкалою.

5 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми, демонструє знання та вміння зі загальноприйнятих норм та вимог сучасної української літературної мови, а також спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здобувач вищої освіти вільно оперує мовознавчою термінологією, характеризуючи мовний процес відповідного періоду..

4 бали: здобувач вищої освіти правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння сучасної української літературної мови.

3 бали: здобувач вищої освіти недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає мовний матеріал, не завжди може самостійно проаналізувати запропоновані завдання.

2 бали: здобувач вищої освіти допустив суттєві помилки у викладі матеріалу, порушив логіку відповіді, відтворив матеріал на елементарному рівні, називаючи окремі факти.

1 бал: здобувач вищої освіти не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, мовознавчих поняттях, не зміг самостійно зробити лінгвостилістичний аналіз тексту.

0 балів: відповідь відсутня.
Підсумкова семестрова оцінка виставляється відповідно до шкали ECTS.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ажнюк Б., Стріха М. Про нову редакцію (проект) українського правопису. *Літературна Україна*. 2018. № 30. С. 7.
2. Баранчук, О. Правопис НЕ з дієсловами:[урок української мови]. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. № 2. С. 47–48.
3. Бондаренко Н. Аналіз правописних помилок учнів 5–7 класів та шляхи запобігання їм. *Українська мова і література в школі*. 2013. № 7. С. 2–7.
4. Голосовська Г. Г. Українська мова для всіх : навч. посібник. Рек. МОН, 2-ге вид., випр., доп. К. : Академія, 2015. 208 с.
5. Голуб Н. Основні принципи української орфографії. *Диво Слово*. 2016. № 10. С. 24 -28.
6. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Рекомендації з найскладніших уживань та проблемного правопису слів. *Українська мова й література в школах України*. 2017. № 7-8. С. 45–48.
7. Українська мова: практикум: навч. посіб. / Пазяк О. М., Сербенська О. А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. К. : Либідь, 2010. 384 с.
8. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України, Ін-т укр.. мови НАН України. К. : Наукова думка, 2019. 288 с.
9. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови : Модульний курс : навч. посіб. К. : Вища школа, 2016. 326 с.
10. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс : навч. посіб. К. : Вища школа, 2017. 823 с.

Додаткова:

1. Данилюк І. Г. Універсальний словник сучасної української мови. 100 000. Донецьк : ТОВ «ВКФ “БАО”», 2011. 1008 с.
2. Дорошенко Т. С. Словник труднощів української мови. Харків : Торсінг плюс, 2012. 656 с.
3. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. / за ред. С. О. Карамана. Київ : Літера ЛТД, 2011. 560 с.
4. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Літера, 2010. С. 18–80.
5. Ющук І. П. Українська мова. К.: Либідь, 2013.

